

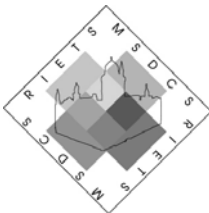
Kollel Yom Rishon

Lechem Mishneh on Shabbos

1. Shmos 16:22
2. Shabbos 117b with Rashi
3. Rashba there Rabi Zeira
4. Shulchan Aruch 274:1
5. Shulchan Aruch 291:4 Rama
6. Daas Zkeinim M'baalei HaTosafos Shemos 16:22

Rabbi Ezra Schwartz

Sunday, January 16, 2005

**A Project of the Max Stern Division of Communal
Services-RIETS,
An Affiliate of Yeshiva University
With appreciation to the RIETS Rabbinic Alumni Association**

1 שמות פרק טז פסוק כב

ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה:

2 תלמוד בבלי מסכת שבת דף קיז עמוד ב

אמר רב חסדא: לעולם ישכים אדם להוצאת שבת, שנאמר +שמות טז+ והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו - לאלתר. אמר רבי אבא: בשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות, דכתיב לחם משנה. אמר רב אשי: חזינא ליה לרב כהנא דנקט תרתי ובצוע חדא, אמר: לקטו כתיב. רבי זירא הוה בצע אכולה שירותיה. אמר ליה רבינא לרב אשי: והא מיחזי כרעבתנותא! - אמר ליה: כיון דכל יומא לא עביד, והאידינא הוא דקעביד - לא מיחזי כרעבתנותא. רבי אמי ורבי אסי כי מיקלע להו ריפתא דעירובא - שרו עילויה, אמרי: הואיל ואיתעביד בה חדא מצוה - ליתעביד בה מצוה אחרינא.

3 רש"י מסכת שבת דף קיז עמוד ב

ישכים אדם - בערב שבת לטרוח ולזמן הוצאת שבת.

והכינו את אשר יביאו לאלתר - בשעת הבאה, הכנה והבאה בהשכמה היא, דכתיב וילקטו אותו בבקר בבקר (שמות טז).

לבצוע - ברכת המוציא.

נקיט תרתי - אוחזן בידו.

לקטו כתיב - דמשמע אחיזה, אבל בציעה לא כתיב משנה.

בצע לכוליה שירותיה - פרוסה גדולה, ודי לו בה לאותה סעודה ולכבוד שבת, ונראה כמחשב סעודת שבת להתחזק ולאכול הרבה.

כי מקלע להו - פעמים שהעירוב בביתם ופעמים בבית אחד משאר בני אדם.

שרו ביה - היינו ברכת המוציא שהיא התחלת אכילה, שרו - מתחילין.

4 חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קיז עמוד ב

רבי זירא בצע אכוליה שירותיה. פירש רש"י חתיכה גדולה שיש בה די לכולה שירותיה, וכן פירש גם בכרכות (ל"ט ב'), ואינו מחזור בעיני דהא אינו ענין שמועתינו, ועוד דאדרבה כל שהוא מרבה בחתיכה הוי עין יפה וכדאמרין התם (ברכות מ"ו א') בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה והיכי קרי ליה הכא רעבתנותא, אלא נראה לי דבצע על כל הככרות קאמר ומשום דקאמרין דנקט תרתי ובצע חדא קאמר הכא דר' זירא בצע אכולהו ככרות דמנחי קמיה והיינו דקאמר דמיחזי כרעבתנותא.

5 שולחן ערוך אורח חיים סימן רעד סעיף א

בוצע על שתי ככרות (שלימות), שאוחזו שתיהן בידו ובוצע התחוננה. הגה: ודוקא בלילי שבת (ד"ע), אבל ביום השבת או בלילי יו"ט בוצע על העליונה (כל בו והגהות מיימוני פ"ח מהלכות חמץ ומצה), והטעם הוא על דרך הקבלה.

6 שולחן ערוך אורח חיים סימן רצא סעיף ד

א"צ לקדש בסעודה שלישית, אבל צריך לבצוע על שתי ככרות. הגה: ואם סועד הרבה פעמים בשבת צריך לכל סעודה ב' ככרות (אבודרהם ומיימוני), ולפחות לא יהיה לו בסעודה שלישית פחות מככר אחד שלם (טור ומרדכי פ' כ"ב). ומזה פשט המנהג להקל לבצוע בסעודה שלישית רק בככר א' שלם, אבל יש להחמיר ליקח שנים.

7

דעת זק"נים מבדלי התוספות

(כב) שני העומר. וכל ימות השנה היו עושין מן העומר שני לחמים וא"כ ביום הששי היו עושין משני העומר לאחד לרבעה לחמים וביום הששי אוכלין מהן אחד וכשאר שלשה והיה להם לעשות משנה נערכי בהנסת שבת אוכלין אחד כי דרך שלהם לאכול לחם לכל סעודה וכשאר לבצת שני לחמים והיה להם לחם משנה וזה רחוק שאין בולעין שני ככרות במנחה בשבת. אמנם ראיתי פה"ד נריעון שהיה ב"ע שני ככרות במנחה בשבת וקבלתי מה"ר אברהם ורח"ה מנח"ה שהם ראו כי ה' נתן לחם השבת וגו' אמ"ר יתחק אס יאמרו אליהם הומת העולם למה אדם משמרים את השבת שבינו לחם ראו הנם שבכל יום היה יורד לישראל מן פקידה אחת ובשבת שתי פקידות פי' כפולות כלו' שכל סעודה שיוצאת בשבת יורדת כפולה בלחמם וכך היו עושין ביום הששי שחרית היו עושין אחרי העומר לחם אחד וכשבעה לחם העומר והיינו משני העומר לאחד בשבת שבת היה כל חלי העומר נכפל לשני לחמים כדי לך ששה לחמים נעומר והיו וכלל השלשה סעודות היו אוכלין שני לחמים כי דרך לאכול בשבת יותר נסעודות של חול מפני שבת יתירה. ולפי זה תמלא שהיה להם בשבת במנחה שני ככרות והלכך יש לנהוג לבצוע ג' ככרות גם במנחה אבל קדוש לילה דא"י שבת שחרית לא נקדשי אי לאו יתיר מאת יום השבת כדנמסיק בגמ' ביצה: